

מה מריץ את סבי?

כיצד נרתם „הארץ“ לעגלת פרס ושותי?

שבתי טבת, מן השבוע הראשון של הפרשה, לעבר לבון. הוא לא שם לב — או שלא היה איכפת לו — כי תוך כריכת השחיר את פני הארץ עד ללא היכר. אין לדעת מתי — אם בכלל — ייקנה העתון מבוץ זה.

אלפים רבים מבין קוראי הארץ, אשר ראו בו, משך שנים ארוכות, עתון ליבראלי תרבותי, הבינו כי תמונה זו חדלה להיות מציאותית. הם הבינו את השינוי המהותי שנגלה לעין כל בפרשת לבון; הארץ חדלה להיות עתון המוסר אינפורמציה אובייקטיבית, הפך לשופר תעמולתי, כלי-שרת של לחמה פסיכולוגית. שינוי זה בעמדת הארץ קוראים טמן בחובו סכנה ממשית למעמד היומון: לא רק סכנה לפרסטיגיה הציבורית, כי אם סכנה כלכלית פשוטה. קוראים מאוכזבים, שהסתפקו עד כה בהארץ, החלו מביעים את דעתם: „החל שאין עתון בוקר אחר שיתפוס את מקום הארץ“

הלך-רוח זה היה ברור לגמרי לגרשום שוקן, אם היה נרמז מי הכניס את הארץ לבון זה, מי גרר אותו למלא תפקיד כה בוני במערכה זו, לא היה צריך לחטט הרבה. כל חבר במערכת, כל קורא, יכול היה להצביע על האיש: שבתי טבת.

אומנם מצויים במערכת הארץ עוד כמה נערי-זוהר של שוקן, כמו ברוך בר ואב"ר הם שחייצו, המנהלים מזה זמן רב פלירט גלוי עם נערי-החצר של דויד בן-גוריון. שחייצו אף נמצע לפני כשנתיים בתאונת דרכים, בהיותו הנוסע היחיד של גיפס הנהוג בידי משה דיין, שהיה בדרכו לי נאום בחירות. לא פעם הוזכרו כתבים אלה כמועמדים לתפקידים ממשלתיים, במנגנון משרד-החוץ. אך איש מהם לא היה מוכן

למכתבים שהגיעו בחודשים האחרים למערכת הארץ היו מן הסוג העשוי להדאיג כל עתון. על אמת כמה וכמה כשזרם המכתבים גבר עם כל שבוע נוסף של המערכה הציבורית סביב פרשת-לבון. במכתבים הביעו קוראי העתון את סלידתם מן הקו בו נקט הארץ בפרשה זו — בתור ספת הודעה כדוגמת זאת: „נא להפסיק את משלוח העתון אלי, החל מהיום!“

אילו היו אלה הקיוסקאי, בירוקן ופקיד קופת חוגים בטכריה אשר ביקשו למחות נגד קו העתון, היתה בכך סיבה מוצדקת לדאגה. אבדוקוראים המוני הוא המכה ה"קשה ביותר היכולה ליפול על עתון. אך המכתבים שהגיעו הארץ היו מציגים יותר לאין ערוך. כי האנשים אשר הודיעו כי הפסיקו לקרוא את העתון נגמו עם העילות החושבות של המדינה. בלשו ביניהם פרופ' סורים, מדענים, אנשי-רוח ומשכילים לרוב. גל זה של מכתבים, בבואו אחרי הביקורת הקטלנית שהוטחה בפני עורך הארץ בשתי פגישות עם סטודנטים, סיפקה לו מוזן למחשבה חמורה. בשתי הפגישות, אשר נערכו בבית הלל בירושלים ובקריית ה"טכניון בחיפה, ביקשה מערכת הארץ להסיק ביר את עמדתה בפרשה. בשני המקרים מצאה את עצמה מותקפת מכל עבר על ידי סטודנטים, שהאשימו אותה בעשיית מלאכתם של נערי-החצר של ביג"י. כמטרה עיקרית להתקפתם, יעדו הסטודנטים את שבתי טבת.

התקפות הסטודנטים וסלידת אנשי-הרוח דחפו את עורך הארץ, גרשום שוקן, לפני שה שלישית, ביוממה, נפגש בסוף השבוע שעבר בירושלים עם קבוצת פרופסורים ואנשי-רוח שכללה, בין השאר, את פרופ' יעקב טלמון, ד"ר א. בן-ששון, ד"ר שמואל

סביטאג'י

לשרת את פרס ושותפיו בדרך סילוף זדוני ותעמולת-כזבים.

מלאכה זו עשה שבתי טבת.

★★★
פרסור דבר מזימה
שבתי טבת נכנס לפעולה כאשר הס' חבר כי דויד בן-גוריון הגדול נשאר לפתע בלי עתון רציני משלו. אפילו דבר התקומם נגדו, ואילו היומון האנגלי הכולל ג'רוסלם פוסט, המוחזק מעל לפני המים רק הודות לסובסידיה כספית אדירה של מפא"י, הינו חסר כל השפעה בציבור ה

אטינגר ועוד. הוא, העורך הבקי בהילכות החיים הציבוריים, התכחן לפקוח את עיני הפרופסורים התמימים לכמה מעובדות-החיים הפוליטיים, ולחלקו של הארץ בפרשת לבון. כאן ציפתה לשוקן הפתעה נוספת, נעימה פחות אף מן המהלומות הקודמות. הפרופ' פסורים הוכיחו את עצמם בקאים לחלוטין במתרחש במדינה. הם גם ידעו להסיק מסקנות ביתר צלילות-הדעת מתלמידיהם. סיכם אחד מהם את הדעה הכללית של ה"פרופסורים: „מה שאתה עושה דומה למעשה שהם של עתונים מסוימים בגרמניה, ש"עזרו להטיל עלות לשלטון!“

שוקן, 49, יליו העיר צחיקאו שבגרמניה, הודיע על עומק נשמתו. כאדם שעלה ארצה בדיוק עם עליית היטלר לשלטון, ב"1933, התרעם בריחה עם ההשחאה ה"כפולה — הן השוואת תפקיד הארץ לזה של העתונים שאיפשרו את עליית הנאצים; הן השואת שלטון ביג"י ונערי-החצר שלו לחבורת הקלגסים של היטלר. אך הפרופ' סורים, המתונים בדרך כלל בדיבוריהם, עמדו בשלהם. „אל תרגש“, השיב אחד מהם, „אנחנו עוקבים אחר הנעשה במדינה ויודעים מה שקורה. כזה בדיוק תפקידך. אותו סוג של כוחות עולה במדינה, ואותו סוג של שירות אתה משרת אותם!“

★★★
הבוץ נזרק, הבוץ חוזר

קוראי „הארץ“ לא ידעו על פגישה מדכדכת זו. אבל את תוצאותיה יכלו לקרוא בשבוע שעבר — במידה רבה, לתמהונם — מעל דפי הארץ עצמו. בגליון אחד של ערב-שבת הופיעו לפתע שלושה מאמרים לטובת פנחס לבון, שלושתם על עמוד אחד. בעתון, שכל שטחו ושבתיו היו שמורים עד לאותו רגע לטובת נערי-החצר של ביג"י, החלו מופיעים מאמרים ברוח הפוכה לגמרי.

מאמרים ספורים אלה ביטאו את ההלם ששוקן קיבל מפגישותיו עם נציגי הציבור החושב במדינה וגם את הסתייגות רוב חברי המערכת ממאמרי טבת, אך לא יכלו לשנות את פני הארץ. היו אלה פנים מוכתמים בשיכבה סמיכה של בוץ. בוץ זה הושלך בשקידה ובעיקביות על-ידי

„פולט“ ד"ר ואלטר גרוס, ידיד נעוריו של שוקן וחברו ללימודים באוניברסיטה של היידלברג, כותב את רובם של המאמרים הראשיים בהארץ.

במדינה

(המשך מעמוד 15)

גם בימי קדם, ובתולדות הקרימינולוגיה העתיקה, ידועים מיקרים של הרעלה תוך שימוש בארס הזחלים. ארסיות השערות אינה פגה לאחר מות הזחל ואף שערות מסוכנות לגבי מטיל או עובר-אורח. בהודעות דמות אחת, אף בוטל תימרון צה"ל לאחר שרוב החיילים שהשתתפו בתימרון החלו סובלים מדלקת, בכל חלקי גופם, לאחר ששהו בחורשת אורנים הנגועה בזחלי ה"סחאי“

למרות העובדה שהזחל מצוי בארץ ב"כמויות גדולות מאד ואשר זוחלת נקבעה בבירור עוד ב-1953, מתנהלת פעולת ה"הברות בעצלתים. לפעמים ניכרים גם סימני חוסר-הירות וביבוב, שהביאו להתפשטות של המזיק על שטחי-יערות נרחבים יותר ויותר.

לפני שנתיים הוזרם דם חדש למערכה נגד האויב הקטן, על-ידי האנטומולוג יוסף הלפרין שנועץ במוזיק השכם והערב נגד הזחל. הלפרין הוא אף האיש שתיכנן את כנסייה-הסברה של המורים. אם יצליחו מאמציו ומאמצי חבריו, ייפכו תלמידי בית הספר בקרוב, מקורבן הזחל הזולל לאויבו בנפש היעיל ביותר.

דרכי אדם

מכרים ותיקים

ארבעים ושלוש שנים עברו עד שהגיע איסר דרוק, פועל במפעלי וולקן בחיפה, למסקנה כי עליו להתחתן. יום אחד, כש"דרוקר — ליד פולין שעלה באונית מעפ"י לים ארצה — שכב בחדרו והיה כיוצא בזה גר החלק מבידודות, נכנסה לדירה בה גר התופרת סוזי דנה (37), שהביאה חצאית ל"בעלת-הבית. תכירי בבקשה“ אמרה בעלת הבית, „זו סכנה שלי.“

מאז אותה פגישה החלו איסר וסוזי לטייל יחד בקריית-מוצקין, מקום מגוריהם. אולם איסר לא מצא בסוזי את בת-הנוג ש"חיפש. יש לי חובות ואני לא מבוסס“, היה עונה לידידיו ששאלוהו על תכלית. בסתר ליבו קיווה למצוא בת-זוג באמצעותה יוכל להתבסס. סוזי לא התאימה לדרישה זו. היא התגוררה בדירה שכורה עם שתי אחיות. תיה. איסר החליט לחפש בת-זוג באמצעות שדכן, פנה למשרד השידוכים החיפאי הנאמן.

במקום רבי-סוף. השדכן מוריס אל"ס פארגה קיבל בחביבות את לקוחו החדש, החתים אותו על התחייבות והבטיח לסדר לו פגישות. יום אחד, כשהופיע איסר במש"דרו, לחש לו: „מצויין שבאת. יש לי כאן בחורה שתכננתי להפגישתך עם רבי-סרן אחד. הוא לא בא, אז תיכנס אתה.“ כאשר נכנס איסר לחדר בו ישבה המועמדת פרץ בצחוק, יחד עם המועמדת עצמה. „אנחנו מכירים זה את זה מומן“, הודיעו השניים לשדכן. כי הבחורה היתה סוזי דנה. „בסדר“, אמר השדכן, „לא אחשיב לכם זאת להפגישתה.“ הפגישה המקרית שיכנעה כנראה את סוזי ואיסר כי עליהם להינשא, למרות הכל. הם נישאו, שלחו הזמנה לחתונה לשדכן שבמשרדו נפגשו שנית. כאשר קיבל מוריס דרישה לתשלום דמי-שדכנות בסך 190 לירות, איסר סירב כמובן לשלם את הסכום, ומוריס אלספארגה תבע אותו לדיון.

שופט השלום ליובה פורטונה, בפניה התברר המשפט, זיכתה את איסר בקבעה: „הסתבר לי שהנאשם הכיר את אשתו זמן רב לפני שהזדמנו במשרדו של השדכן.“ אולם השדכן לא נואש. הוא עירער בפני בית-המשפט המחוזי. טען עורך-דינו יוסף קיסרי: „השופטת המלומדת טעתה בפסק-דינה. אם אדם מעוניין לקנות בית ואינו יודע שהבית ליד מועדו עומד למכירה, ו"באחד הימים נודע לו באמצעות מתחך-דירות כי אפשר לקנות את הבית, האם לא יקבל מתחך-הדירות את שכרו אם ייקנה האיש את הבית?“

נראה שנימוק זה שיכנע את שופט בית-הדין המחוזי משה עציוני, שחייב את איסר דרוקן לשלם לשדכן את דמי-שדכנות. קבע השופט: „יכול גבר להכיר אשה במשך שנים, מבלי לדעת שהיא מיועדת לו לאשה. אולם ברגע שהכירה כמשרד השידוכים, ברור לו כשם שברור לה שהיכרות זו נערכת למטרת נשואים ולא לשם ידידות בלבד.“

השבוע עיין איסר דרוקר בהגשת רערו לבית המשפט העליון. „נעשה לי עחל“, טען מוריס אלספארגה עצמו עזב בינותיים את הארץ, נסע לעסק בעיקר-שדכנות ב"תורכיה.“

דחילקו!!

כל החברה שלנו, לא „מרכיבים“ ארוחות סתם. אצלנו על השולחן עולים רק דברים טובים, מוכנים כמובן בשמן. „אקסטרה“ של „עץ-החית“.

בסלטים אנו שמים מנה כפולה משמן משובח זה — המזוקק בשיטת C.D. עכשווית אתם יודעים למה.

שרון וויט
אקוסם ביבי וויט

SHARON WHITE
מוצר להלבנת צמרמשי וניילון אשר הצהיבו
sharon

„שרון“ מעטלים חימיים בעמ

הזדמנות אחרונה!
למסור השבוע במשרדי „היוליס הזה“, תל-אביב, גליקסון 8 (עליד כיכר דיזינגוף) כרכי 1960 (גם כרכי שנים קודמות) לכריכה. שעות קבלת הכרכים: יום שני וחמישי בשבוע בין השעות שש עד שמונה אחר-צהריים.

חליפות הריון
קצרה איחודת

תאם
ת"א שדר' מסריק 19
62.19.13.12